

Arm in Arm: sterk beleidswerk met kwetsbare groepen

Arm in Arm is...

Arm in Arm is een opbouwwerkproject van Samenlevingsopbouw Antwerpen Stad dat inzet op etnisch-culturele minderheden in armoede. Samenlevingsopbouw had reeds heel wat contacten opgebouwd binnen de Marokkaanse gemeenschap en na een uitgebreide terreinverkenning, schoot Arm in Arm in 2005 uit de startblokken. De doelgroep waarmee Arm in Arm werkt, zijn Marokkaanse gezinnen in armoede. Arm in Arm bestaat voorlopig uit 2 deelwerkingen:

- Een **mannengroep** (17 gezinnen) die sinds 2009 werkt rond het recht op huisvesting. Ze hebben vaak grote gezinnen en velen zijn aangewezen op de slechtste segmenten van de huurmarkt of op noodkopen. Enkel zittingen in de sociale huisvesting, maar ook voor hen zijn de huurlasten erg hoog in verhouding tot het inkomen. Aan de groepssamenkomsten nemen enkel mannen deel, maar via huisbezoeken en occasionele activiteiten worden ook de vrouwen en kinderen van de gezinnen bereikt.
- In 2007 startte ook een **vrouwengroep AVA** (allochtone vrouwen in armoede) die vooral rond maatschappelijke dienstverlening en verstaanbare taal gewerkt heeft. AVA bestaat uit een vaste kern van 12 vrouwen. De vrouwen vinden aansluiting bij de activiteiten van de wijkwerking Borgerhout. Hierdoor nemen ze deel aan uitstappen, vorming, ontmoeting met andere vrouwen, oefenkansen taal...

De meeste vrouwen van de AVA groep komen uit andere gezinnen als de mannengroep. In beide groepen gaat het wel voornamelijk om **oudkomers**, i.c. gezinnen van de 1ste generatie, maar er zijn ook gezinnen bij die pas enkele jaren in Antwerpen verblijven. De meeste leden zijn laaggeschoold en vaak ook analfabeet in hun eigen taal. Ze hebben ook de grootste moeite om Nederlands te leren ondanks heel wat inspanningen. Om zich te kunnen uitdrukken over hun armoedesituatie is het dus nodig om de gesprekken in het Berbers te houden. Het bespreekbaar maken van armoede was trouwens een lang proces, al helpt het dat veel mensen al via de individuele ondersteuning bereikt worden.

Arm in Arm heeft de voorbije jaren al duidelijk aangetoond dat **participatief en beleidsmatig werken** kan met deze groepen. In de eerste jaren werkte de mannengroep vooral rond het thema inkomen en stonden ze stil bij de relatie tussen mensen van Belgische en buitenlandse afkomst in armoede. Naast een aantal specifieke elementen vielen vooral de gelijkenissen op. In 2009 mondde dit uit in een studiedag waar ook de staatssecretaris voor armoedebestrijding aanwezig was. Ook werden de voorbije jaren verschillende stappen gezet naar de stedelijke overheid en het OCMW, al dan niet samen met andere Antwerpse verenigingen waar armen het woord nemen. De groep werkt ook actief mee aan verschillende acties: acties rond de verkiezingen in het kader van Ieders Stem Telt, acties n.a.v. de Werelddag van Verzet tegen Armoede (17 oktober), enz. Momenteel werkt de mannengroep aan de opstart van een wooncoöperatie i.s.m. een van de huisvestingsmaatschappijen.

De AVA groep heeft het voorbije jaar met een aantal belanghebbenden samengewerkt aan het dossier en de actie rond "Duidelijke taal" in het kader van Stoparmoede.nu. Dat is een initiatief van verschillende sociale organisaties om diverse aspecten van armoede aan te kaarten in Antwerpen. Ook met onderzoeksinstellingen wordt samengewerkt: Oases, KULeuven, Bind-kracht,... Momenteel werkt de groep actief mee aan het project Lokaal Proactief Kader, om het probleem van de onderbescherming aan te kaarten bij het OCMW en het bestuur van Antwerpen.

Uitdagingen in de aanpak

Ondanks een sterke dynamiek blijven er toch een aantal uitdagingen. Het vergt veel tijd en **individuele ondersteuning** om met de moeilijkst "vergaderbare" groepen thematisch groepswork te doen. De leden van Arm in Arm hebben namelijk te maken met een kluwen van problemen. In de mate van het mogelijke verwijzen de medewerkers door naar bevoegde hulpverleningsorganisaties of –diensten. Helaas kunnen veel mensen daar niet terecht. Deze -vaak negatieve- ervaringen komen aan bod tijdens de groepssamenkomsten. Mensen hebben dan ook veel behoefte om te kunnen luchten: in groep, maar ook individueel. Het feit dat ze hun beleving en gevoelens kunnen uitdrukken in de moedertaal –wat meestal niet kan in de hulpverlening- is heel belangrijk.

Voor de werkers vormt dit echter een **dubbele evenwichtsoefening**: Armen van Belgische origine zijn vaak al moeilijk toe te leiden tot de hulpverlening, maar deze groepen gaan zich nog meer binden aan de werker, vaak hun enige houvast. Voor die laatste is het dan ook niet eenvoudig om de vaak schrijnende verhalen niet mee naar huis te nemen. Maar er is ook de valkuil dat de werkers de rol van de hulpverlener gaan overnemen. Daarom is het in het begin belangrijk om veel aandacht te hebben voor individuele ondersteuning, maar daarna moet de balans overhellen naar het groepswork en het formuleren van structurele oplossingen. Dat betekent helaas ook dat de groep momenteel aan zijn maximum zit qua deelnemers en dat de bureaudeur soms op slot moet om het structureel werk te kunnen voorbereiden.

Een extra uitdaging is er ook **als de groep naar buiten komt met het verhaal**: Getuigenissen moeten vertaald worden of afgelezen door mensen die voldoende Nederlands kunnen. Een dialoog met het beleid is moeilijk op die manier. Enkel de sterksten in de groep kunnen het. Dit geeft hen ook enorme groeikansen, maar de anderen in de groep mogen niet vergeten worden. Ook getuigen voor publiek is vaak niet evident: het is sowieso niet eenvoudig om aspecten van je levensverhaal te vertellen. In een vertrouwde omgeving – bijvoorbeeld de themagroep- werkt dit wel. Ook als mensen hun stem kunnen laten horen zonder meteen in beeld te komen (b.v. door te werken met silhouetten) lukt het. Maar vaak zit het publiek ook nog eens met vragen rond cultuur, rond de hoofddoek,... Het is typerend dat problemen van etnisch-culturele minderheden verengd worden tot een integratie- of diversiteitsprobleem. Net daarom is het nodig dat de armoedeproblematiek bij etnisch-culturele minderheden specifiek benoemd wordt

En als we het dan toch over uitdagingen hebben: ook het komende werkjaar ligt de lat hoog. Doelstelling is het **vormen van één vzw met de beide groepen**. De ambitie van Arm in Arm ligt immers in de erkenning als vereniging waar armen het woord nemen. Met de mannengroep is dit reeds heel expliciet besproken. Binnen AVA wordt hier in het najaar rond gewerkt. Naast de formele procedure om een vzw op te richten, zal vooral het groepsproces heel wat investering vragen.

Meer weten? Contacteer 'Hassan' (El Hassan Radi) elhassan.radi@samenlevingsopbouw.be